

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Novam ephemeriden, cui titulus „Fejérmegyei Napló“, a vobis institutum ad catholicarum partium proposita promovenda, id equidem probamus libenter. (Az általalok katolikusok törekvésének előmozdítására „Fejérmegyei Napló“ cím alatt létesített új lapot mi örömmel helyeseljük.) XIII. Leó pápa Zichy Nándor grófnak, 1895. márc. 6-án.

Előfizetési árak:
Egész évre 6 frt, félévre 3 frt, negyedévre 1 frt 50 kr.
Egyes szám ára 5 kr.

Felelős szerkesztő és lap tulajdonos:
Németh Ödön.

Megjelenik minden kedden, csütörtökön és szombaton este.
Szerkesztőség: Szent-István-utca 3.
Kiadóhivatal: Szammer Imre könyvnyomdája.

A nyomor enyhítésére.

Ha nagy szerencsétlenség vagy csapás sújt le egyes embert vagy éppen egész vidékeket, az emberi szív nemesebb érzése dobban meg és a társadalom, úgy mint a hatóságok és egyesek sietnek a nyomor enyhítésére minden tőlük telhetőt megtenni.

Az a nagy jégverés, mely a mult hó végén olyan kegyetlenül végig vágott az országon, különösen a Dunántulon okozott roppant nagy károkat. Az elmúlt rossz gazdasági év bajait még ki sem hevertük, mikor az idej jégverés, teljesen tönkretette népiünket. A gazdákat épen úgy mint a szegény embereket, a munkásokat. Mindenki érezte, hogy e nagy csapással szemben kivételes eszközökhöz kell nyulnunk, hogy a borzasztó inséges évet átélhessük. A kinek először inséges ezébe, hogy a dunántuli képviselőket akcióba szólítsa, Meszlényi Pál orsz. képviselőt illeti a legnagyobb dicséret annak a mozgalomnak megindításáért, a melynek a dunántuli képviselők közös akciója lett a következménye.

Az eszme nagyon dicséretre méltó. Az összes dunántuli képviselők együttesen hatalmas erőt képviselnek megyénkben s a parlamentben is. A közös akciónak mindenesetre örvendetes sikere lesz már ekkor is, ha csak a most vasárnap tartott

értekezlet határozatainak sikerül érvényt szerezni. De az értekezlet, igen helyesen, nem akar megállani a vasárnap értekezlet eredményénél, hanem állandó bizottságként tovább fog működni, hogy az ezután felmerülő szükségleteknek is eleget tudjon tenni.

A vasárnap értekezlet már is igen fontos határozatokat hozott, melyek közül ki kell emelnünk a legfontosabbat, az állam segítségének fokozottabb kikérését. Az adó elengedésére vonatkozólag már az 50%-os kár után is teljes adóelengedést kérnek, a mi egészen méltányos kérés, mert hiszen a gazdának 50%-ba van maga a termés a belefektetett költségekkel. És mert a mult évi rossz termés után jogos a feltevés, hogy 50% erejéig termése már adóssággal volt terhelve, lehetetlen még adófizetést is követelni tőle.

Nem kevésbé indokolt a bizottság megállapodása, melynek értelmében a 100% kárt szenvedetteknek ingyen vetőmagot kérnek az államtól, hogy a teljesen tönkretett gazdán valamiképpen segítsenek. Hiszen még ezután ott van a jövő évi termést biztosító munkálatok, ott a megélhetés gondja, a melyet az idej termés semmi eredményéből kell fedeznie. Éppen erre való tekintettel határozta el a bizottság, hogy a szükséghez képest egyes gazdák még kamat nélküli kölcsönnel is láttassanak el az állam részéről.

De igen üdvös határozatot hozott Major Ferencz dr. kezdeményező indítványára arra vonatkozólag, hogy a sújtott vidékek lakosságának felségélyezésére társadalmi akciókat indítanak az összes jótékonyági tényezők bevonásával.

A gyűlés különben délelőtt 11 órakor volt a megyeház kistermében, a hová Meszlényi Pál a dunántuli képviselőket összehívta értekezletre. Az összejött képviselők először báró Fiáth Pál főispánnal tisztelegtek s őt is meghívták az értekezletre.

A dunántuli képviselők közül jelen voltak:

Abrányi Kornél, Kálmán Károly, Kalcocsay Alán, Lits Gyula, Major Ferencz dr., Meszlény Lajos, Meszlény Pál, Molnár János, Nagy Gyula, Övály Ferencz, Purgly Sándor, Szabó Imre és ifj. Zichy János gróf képviselők.

Ott volt azonkívül Fiáth Pál főispán és Huszár Ágoston alispán.

Az értekezlet — Purgly Sándor egy tapintatlan felszólalásától eltekintve rendben folyt le, nem volt semmi disszonancia. A főispán ezáltal ismételtelen beigazolta tapintatosságát és az egész értekezleten való szereplése igen rokonszenves hatást keltett.

Az értekezletet Meszlényi Pál, az értekezletet összehívó képviselő felszólalása nyitotta meg.

Vágyaim.

Irta: Bán Aladár.

A fény, dicsőség vágya nem vonz
Lidércvilággal engemet;
Tudom, hogy fenn a bérletökön
Árnyékra lenni nem lehet.
Az égető nap lángjében
Éltünkünk az úfelen:
Órök verőfény ulti bérzen
Viráglevélke sem terem.

A gazdaságnak vágya sem bánt,
Hiszen tudom, mit ér a kincs!
Minél nagyobb a garmadája,
Annál nagyobb a rabbilincs.
Éjjel nyugalmad elrabolja,
Nappal vigalmad rontja meg;
Tolvaj kezétől óva kincséd
Szived sorongva fél, remeg.

A szent elégülést hívom csak
Kicsiny lakomba társamul,
Legyen vezérem, hogyha bí é
S keservek árnya rám borul.
S habár Tolvaj nem terme nekem,
S nincsen hatalmas asztalom,
Legyen pohárka jó borocskám
S izes kenyér az asztalom.

S ha pályautam megfutottam
Szerény magányba, szajtam,
Másoknál üdven fáradozva,
Munkában élve untalan,

Leszen talán, ki megsíratva
Befogja megtört szememet —
S virágot ápol hú kezekkel
Sivromon az emlékezet! . . .

Pyrománia.

— A „Fejérmegyei Napló“ tárczája. —

Irta: Prigl Olga.

Nem tudták, hogy hova viszik, hanem azért csak futottak kifelé az utcára azonmód hajadonfövel, az apró gyerekek mezteláb, mocskosan. Valamennyi kíváncsian előre dugta a a fejét, egy-kettő fennhangon sopánkodott:

— Szegény, szegény Gerő Nina . . .

— Elviszik a bolondok házába, — mondta rá egy idősebb ember kenetteljesen.
— Ugyan, ugyan! Majd éppen a Gerő Ferencz leányát . . .

— De hiszen jó, hogy a törvény kezébe nem került. Kettő közül tán csak most hasznosabb volt neki bolondnak lenni.

— Teremtő Istenem, hisz a bolondokat jobban kinezik, mint a rabokat . . .

— Szegény, szegény szép kisaasszony, hogy ugyan mért veri az Isten annyira. A héten már harmadszorra szállta meg a kísértő ördög. Hétfőn virradóra az Izsóné háza gyult ki, másnap az alsóvégi szappanosé, tegnap meg az özvegny Barabásné háza erezte alá dugta a csomóba kötött olajos kendőt. A tulajdon szép selyemzsebkeendői közül való volt az, maga varrta ki a széleit, mikor a staffirungba készi-

tette s aztán . . . No s aztán a tízes ördög kanóczává tette meg őket. Ugy volt. Sok a szemtanu rá. Barabásné alig fél órával előbb, hogy a harangokat félreverték, — látta a háza végénél elsurranni. Hisz ép kertszomszédok, no s reggel az üszkös gerendák közt megtalálták a selyem zsebkeendő is. A rálocolt olaj tüze hamarabb megfogta a háztető száraz csörmölyét, mint a kendőt. Az azonmód, göcsre kötte lecsett. Az emberek betaposták a vizes hamu közé, csak az egyik csücske téherlett ki belőle.

Fölvették, azt hitték, — pénz. De mint a hogy pénz is vált abból. Gerő Ferencz szó nélkül kifizetett Barabásnének ötszáz forintot, a szappanosnak, Izsónának szintén. Mert három zsebkeendő hija volt a tucatznak a szegény kisaasszony sifonérjában. No hát, hogy úgy meg tudott bomlani . . .

A Gerőék csukott, magas hintója meg csak robogott tovább a poros utcán. A lovak árnyéka sebesen mozgott kint az országuton, két oldalt gyors egymásutánban maradtak el a nyárfák.

Gerő Lina bágyadtan ült benn a kocsiülésen. Szép hosszukás, sápadt arca volt, nagy ívelt szemöldök, melyek csaknem összeértek elől a homlokán. A vékony magas alakja összeesett, a selyem utiköpenye lecsuszott a válláról s a keze idegesen babrált annak a leomló ránczai között szakadatlan.

Az anyja ült mellette. Sápadt, vékonyka uriaasszony, a szemé alja karikás a sok sirástól s a szemhéjai vörösek, durzadtak. Lopva tekintett a lányára s még lélegzeni is alig mert; félt, hogy háborgatja.

Mai lapunk 6 oldal.

Meszlényi Pál: Annak a vidéknek a közepén lakom, melyet az a rettenetes jégverés legjobban meglátogatott. Láttam a kárt, láttam az aggodalmas arcokat s a következményeket, melyeket a csapás maga után vonni fog és egy pillanatilag sem haboztam, hogy összehívjam önmagamat, t. képviselőtársaim a végül, hogy a segítség módozatait megbeszéljük. Lehet, hogy szerénytelen voltam, midőn éppen én vettem föl a kezdeményezést, de áldani fogom szerénytelenségemet, ha ezáltal valamit lendítünk a szegény, nyomorba jutott nép sorsán. A kár milliókra megy s ezzel a kormány is számolt, midőn a legszükségesebb intézkedéseket már megtette. Elismerésünket kell nyilvánítanunk a kormány fölépítésért, ugyancsak elismeréssel említhetem a főispán és a törvényhatóság akcióját, de nekünk tovább kell mennünk, követelni, erőszakoskodni, hogy a nyomorok elejét vegyük. Ki kell terjeszkednünk azokra is, a kik közvetett kárnak néznek eljé s ennek következtében ez idén is annak a drága hitelnek lesznek rabjai, mely a múlt években már teljesen kizsákmányolta őket. Értsem első sorban a kisparaszokat. A nép között élek, tudom, hogy a nép már az előbbi telek alatt is hitelből élt. Mindenekelőtt az imminens bajokat beszéljük meg s hogy mit kell tennünk a jövőre. Remélem, hogy önök t. képviselőtársaim jobb eszmékkel állanak elő, mint én, s ebben a reményben szívemből üdvözlöm mindnyájukat.

Ezután az értekezlet elnökevé egyhangúlag **Lits Gyulát** választották, ki erre elfoglalta az elnöki széket.

Lits Gyula: Mindnyájunk előtt tudva van az értekezlet célja s azon szándékkal jöttünk ide, hogy megbeszéljük a módozatokat, melyekkel a birtokos, az iparos és a munkásosztályon segíthetünk. Jegyzőkönyvvezetőül fölkérem dr. **Major Gyulát** képviselő urat s az értekezletet ezennel megnyitom.

Meszlényi Pál jelenti, hogy az üszszes dunántúli kerületek képviselőinek küldött meghívót s bár közülök sokan kimentették távo-maradásukat, kijelentették, hogy mindenben hozzájárulnak a hozandó határozatokhoz.

Purghy Sándor kérdi, hogy a kormány minő intézkedéseket tett?

Fiáth Pál báró főispán: Mivel a kár oly nagymérvűnek mutatkozott, hogy elkerülhetet-

len szükség volt gyors és gyökeres segítségre, azonnal a kormányhoz fordult s onnan egy-álami szakembert küldtek ki, kivül az alispán és a járási főszolgabírák rendre bejárták a sújtott községeket. A megye területén körülbelül 35 község szenvedett 50 - 70 % kárt-több községben pedig az összes termények megsemmisültek. Megállapították, hogy vetőmagokról multhatatlanul gondoskodni kell s a törvényhatóság kérelmére a kormány megfelelő mennyiségű kölcsön pótvetőmagvakat, u. m. kölest, hajdinát és muhart ajánlott föl. Mivel azonban a gazdák tapasztalatai szerint a megye földje az első két veteményre nem alkalmas, csupán muhart magot kértek. A pótvetőmag kiosztása már meg is történt. A pénzügyigazgatóság pedig a jégverés után nyomban kiküldötte a rendelkezésre álló tisztviselőket, hogy az adóleírást megfelelően eszközölhessék. Most már az őszi vetőmagról és kenyérről kell gondoskodni. A kormány — nem szemrehányásképp mondom — többnyire nehézkesen jár el a segély dolgában. A község jótállásával nem elégszik meg, a törvényhatóság jótállását kívánja. De mivel itt olyan segély kell, a mi rögtön segít, azt kell kieszaközölnünk, hogy a kormány mielőbb elegendő lisztet és vetőmagot bocsásson a nép rendelkezésére, a jótállást, a biztosítást pedig halassza későbbre. Humanizmus, patriotizmus és az általános emberszeretet örök törvényei töltsék el mindnyájunk sziveit, hogy a sújtott népet fölemeljük.

Meszlényi Lajos: O úgy értesült, hogy pótvetőmagot adtak ugyan, de kevés benne a köszönet, mert például a kölest a rendes piaci árnál is magasabban számítják. Ebben éppen nem lát valami nagy humanitást. Indítványozza, hogy ott, a hol 50 % kárt konstatáltak, a földadó teljesen elengedjék, a hol kisebb a kár, ott pedig az adófizetés a jövő őszi fölfüggesztendő legyen.

Major Ferencz dr.: Ezt a dolgot nem lehet egy oldalról elbránni. A segítséget sem adóleengedéssel, sem pótvetőmaggal kimeríteni nem lehet. Ha a kis gazda termésének csak 1/3 részét tette is tönkre a jég, az — ráneve már teljes csapás, mert a fennmaradó 2/3 rész alig elégséges adó és egyéb kötelezettségei fedezésére. Minden megvénen bizottságot kellene szervezni, melynek feladata lenne a károkat meg-

asztán tovább is mindig nagyobb előnybe részesülnek a lányoknál. A mama titkon kényeztetni, tömi édességgel, az édes apa elviszi magával kocsikázní, felölteti a lóra, hogy vajjon milyen katona lesz belőle. Apró uniformist varrat neki a szabóval. Lám, lám, hogy rája termett, micsoda szépen mozog benne, hogy beszél szeméből az okosság. Milyen nagy ember faraghatunk belőle; disze lesz a családnak. A tetvérei, a szegény kis lányok csak elmosdónak körülötte. A fiu közöttük a napsugár, a lányok csak holmi apró ködfoltocskák, libegő semmiségek, akik közül ha el is száll valamelyik, csak azt mondják rá: jó helyen van, ki tudja milyen sorsra jutott volna.

Más a fiu. Azt nagykorában is becézgetik, dédelgetik, — talán még jobban. A Gerő Lina völegénye azalatt a két hét alatt, míg leánynezőben járt, bizony nap-nap után három helyre is meg volt hiva ebédre.

Alig győzött eleget tenni a szegény. Hanem aztán eljegyzés után ugyan be is állott a reakció. No, hogy milyen bolond szerencséje van annak a Gerő Linának! Pedig milyen sápadt, beteges, valóságos kis béka. Persze, persze, hogy pénze van. Gerő Ferencz nem azért mutogatta meg a husz ezer holdas pusztáját. A völegény csak fitymált rá. Van, van neki kétszer annyi ragyogó, fényes kastélylyal.

Gerő Lina ránezett a völegényére: — A fényes szemed nélkül szétét volna nekem a fényes kastély . . .

Megszoritotta a férfi a leány kezét: — Te, te leszel abban a menyországom . . . A leány olyankor úgy érezte, mintha minden csepp vére egyszeribe meggyulladt volna. Perzselt, égette az a bőrét, pedig csak olyan fehér maradt, mint a patyolat.

. . . Ne gondoljátok, hogy a rózsaszín képű olasz leányok jobban tudnának szeretni, mint ez a fehér leány s ti szentimentálisan

állapítani s a szükséghez képest gondoskodni a megfelelő segítségről. Így megtalálnánk azt a kulcsot, hogy miképpen lehetne a bajon gyökeresen segíteni, mert az állami segítségnél megállapodni nem lehet. Kívánatos lenne, hogy a vetőmag kamat nélkül adassék és olcsón, vagy pedig a jövő terméskor természetben leendő visszaadásra. Liszt helyett jobb lesz a gabonát adnak, melyet mi örülünk liszté, hogy ezáltal részben a közvetve érdekelteken is segítve legyen. Attér a segélyezés egyéb módjaira is. Igaz, hogy nem az egész országot, de annak nagy részét sújtotta a csapás. Emlékezzünk vissza, hogy mikor Szeged elpusztult, az egész világ sietett fölöpíteni, tehát most is méltán fordulhatunk, ha nem is az egész világ, de az ország könyöröltes szívéhez. Szerkesztessék egy átirat a megkímélt megyékhez, hogy a bő termésből járuljanak hozzá a tönkre jutott nép fölségítéséhez. A kormány, tudjuk, nincs oly fényes helyzetben, hogy mindent megtehetne. Álljon ott a társadalom, a nép megkímélt része. Így kell gondoskodni, hogy egy *pénzsegély-alap* teremtessek s a segítség részben terményekben, részben pedig pénzben szolgáltatassék ki.

Óváry Ferencz: Lehet, hogy Meszlényi tulzolt a pótvetőmagvak árát illetőleg. Az áll, hogy az idén való visszafizetés lehetetlen, tehát midőn az árak leszállítását kérjük, kérnünk kell a visszafizetésnek a jövő őszi való elhalasztását is. Továbbá gondoskodni kell arról, hogy az őszi vetőmag már szeptemberben kiosztassék. Intézzünk egy föliratot a kormányhoz, hogy a vetőmagot a megállapított becslésekhez képest tisztán közséji aláírásra adják, s az csak a jövő őszi legyen terményekben visszafizetendő. Akkor a pénzsegély fölösleges lesz. Adófizetés halasztásra bizonyosan szükség lesz s ha az arra vonatkozó kárbeclést tévesen eszközölnék, a törvényhatóság óvást emelhet. A társadalmi akcióztól illetőleg nem tart Majorral. Hiszen 69 vármegyét ért a csapás (Zaj. Ellentmondások! Nincs is annyi vármegye!). No hát mondjuk 30 — törvényhatóságot! . . . Különben a pénzügyítéshez hozzájárul. A munkások foglalkoztatásáról is gondoskodott a kormány a mennyiben a visszabályozásoknál és egyéb földmunkáknál 1 frt 50 kr. napszám mellett alkalmaztatnak. Kéri a vetőmagra vonatkozó indítványa elfogadását.

énekző holdkóros költők ne is választások ideálotoknak soha a sápadtképi leányokat. Olyanok azok, mint a platina: mentől jobban égnek, annál fehérebbek. Nem nektek valók . . .

Szegény Gerő Lina, el kellett hogy aludjék a te nagy szerelmed, mert hiába, az igazság fényesebb a napnál.

Attóri az magát hova-tovább furfangos kombinációk veszedelmén, szerencse-lovagok, tervlein. Pedig hány akad olyan! Valóságos sportja az egy-egy jöképi fiatalembernek s még csak nem is megátalkodott gonoszságból teszi. Tudja Isten, a szerencséje sodorja belé. Szívesen látják itt is, amott is, kényeztetik, becézgetik, hogy szinte nem is tartja vétekné, ha egy-egy menyasszonyát a faképnél hagyja s holmi szépszerével csak előleget visz magával búfelejtőnek. Maradt ott még elég, — gondolja magában s a menyasszonya szive is begyógyul, még mielőtt a völegény lerázhatná ruhájáról a port, mit a menyasszonya falujából hozott magával.

Csak elesett ott egy álló helyében a szegény Gerő Lina, hogy megtudta az esetet. A szép szerelmesét detektívek vitték magukkal, talán még lánczot is tettek a kezére, — hideg lánczot. Fázni kezdett erre a gondolatra a leány s azután is csak egyre fázott, mintha a lelke fagyott volna meg. Kiegetett belőle a nagy szerelme minden lángot, nem maradt abban más, csak a fekete hamu, a gyászos pernye. Oh, ha még egyszer fel tudná gyújtani! Az ég is meggyalna tőle négyfelő, nagy piros foltok támadnának a négy sarkán s a ragyogó fényes tűzmadarak tanítanak szállni a kisebket. Hadd borulna fénybe minden! . . .

Álmodik a leány tűzrózsákról, — a sok sápadtképi ember meg várja a legujabb vendéget . . .

Az oldalt dült az ülésen. A haloványpiros, szép metszésű szája kissé nyitva maradt, a mint gyorsan, szinte pihegve járt ki s be rajta a lehellet. Olyan volt az épen, mint a hulló rózsza szirma, melyet megfakít a rajta kersztül csapódó, fojtó tüzes levegő. Lesorvad, elszárad a rózsaszírom, megöli a nyári nap tüzes csókja, — a Gerő Lina ajka ám egyre szomjas. Vagy inkább a lelke, a melynek olyan sötét a világ. Sötét, hideg. Oh, ha csak egyszer kigyulhatna négyfelő! Piros, nagy kerek foltok támadnának a négy sarkán, a nagy tűzmadarak repülni tanítanak a kissebket. Itt is szállna egy, ott is, — ragyogó, fényes szárnyon. Hadd borulna fénybe minden! . . .

Fut, fut a négy paripa; álmodik a beteg leány tűzrózsákról; siraftja az anyja. Tul a legközelebbi kapaszkodón magas ház felérlik, aranyszín betűkkel van a homlokára kifestve: Idegyógyintézet.

Ódávárja a sok sápadtképi ember a legujabb vendéget . . .

. . . Enyhe, szép nyári estén tartották meg a Gerő Lina eljegyzését. Hirtelen ment az egész, alig két hete, hogy ismerték a völegényt. Sugár termetű, érdekes arcú ember volt az, olyan, a ki első pillanatra imponálni tud a nőnek. Maga Gerő Ferencz se tudott hova lenni a boldogságtól, hogy a lánya olyan szép szerenosét tett. Mert bizony mai napság nagy dolog ám az, hogy épen semmi kifogás ne essék a völegényben. Hogy az szép is legyen, jó is, meg hogy legyen is mit aprítani a tejbe. Ugy, mert nagyon felszókott ám mai napság a férfinép áziója, tudják azt jól ők maguk is. Hogyne, hisz már szinte a születésükor kihívják maguknak az előjogot. Mennyivel büszkébb rá akár az apa, akár az anyja, hogy sugárzik az arca, ha elmondhatja: „Fam van!” S

Főispán: Már fölirt a miniszteriumhoz a vetőmag árának leszállítása végett. Az adóleengedés pedig nem a törvényhatóságokra tartozik. Különben az adóbehajtások fölfüggesztésére vonatkozó intézkedések már megtétettek.

Ifj. Ábrányi Kornél: Ezek mind szép és gyakorlati dolgok, de az érdeklődés az az érdekeltek minő alapon óhaját kiindulni? Ha csak akadémikus fejtegetésekbe bocsájtjuk, annak haszna nincs, mert a jó szándék csak úgy érvényesülhet, ha fogantatja lesz. Legelőször is azt kérni, minő munkát vállal magára az értekezlet? *Egy állandó képviselői bizottság* szervezését látja szükségesnek. Ha a kormány ezt látja, egyszersmind érezni fogja, hogy ezzel komolyan számolni kell. Tehát alakuljon meg ez az értekezlet egy állandó végrehajtó bizottsággá és minden egyes tagja vállaljon benne aktív szerepet. Forduljon ez a bizottság a létező humánus egyesületekhez, a kik már értik a módját, hogy miképpen kell a társadalom szívéhez férközni, azonkívül ki kell kérni a sajtó, első sorban a budapesti újságírók egyesületének támogatását. Egyelőre elég, ha most elhatározzuk, hogy végrehajtó bizottsággá alakulunk, irodát szervezünk, mely minden ideirányuló mozgalomban vezérszerepet vigyen és mindenek előtt való feladatának ismerje a sajtó és a parlament közreműködésének kikérését. Ez lenne a mai nap pozitív eredménye; így nem vessze kárba a sok elhangzott szó. Hogy ezek az üdvös eszmék sikert érjenek, kell, hogy azok megvalósítását szorgalmazzuk.

Lits Gyula: Mindenekelőtt Ábrányi indítványa fölött kell határozni. Elfogadják-e ezen értekezletnek bizottsággá leendő alakulását?

Purgly Sándor ezidő szerint nem tartja ozélszerűnek az értekezletnek állandó bizottsággá való megalakulását. Attól tart, hogy ennek így *pártszíne* lenne.

Meszlényi Pál: Igazat ad Ábrányinak, de most legfontosabb az adóleírás és a vetőmag kérdése, Erre nézve már most tehetünk pro-
pozióit. Ha a kormány erre nézve eleget tesz, akkor jó, de ha intézkedése elégtelennek fog mutatkozni, akkor további tevékenységre lesz szükség. Most határozunk a legfontosabbokról, hogy idejében a kormány elé terjeszthessük.

Ábrányi K.: Állandó bizottsággá alakulunk-e? — ez a kérdés.

Meszlényi Pál: Addig állandó bizottságot képezzünk, míg a kormány intézkedésének mi-benlétéről meggyőződünk.

Purgly S. Szép és vigasztaló eszme ez, de csak a könyöradománygyűjtés segítségével érhetünk célra. Azért jöttünk ide, hogy befolyásunkat hasznosan érvényesíthessük. Ha bizottsággá alakulunk a törvényhatóságok bevonása nélkül, az nem vezet eredményre. Határozzuk el, hogy az összes dunántúli képviselőkből bizottságot alakítunk s ezen bizottság kebeléből választunk egy 5 tagu végrehajtó bizottságot a törvényhatóság bevonásával s egyidejűleg megindítjuk a társadalmi mozgalmat.

Szabó Imre: Az állandó bizottság megalakítása oly nehézségekbe ütközik, melyekkel számot kell vetnünk. Nem vagyunk abban a helyzetben, hogy mindig összejöjhessünk. A mint itt összejöttünk, írjunk föl a kormányhoz segítségért és kezdjük meg a társadalmi akciót. A segély fölőstását pedig bizzuk a törvényhatóságokra.

Purgly Sándor: Ne feleseljünk, hanem mondjuk ki, hogy az összes dunántúli képviselők bevonásával állandó bizottsággá alakulunk és kikérjük a megyei törvényhatóságok, gazdasági egyesületek közreműködését.

Többek hozzászólása után Ábrányi erősen hangsúlyozza a komoly, férfias akció megindításának szükségét, hogy így a mozgalom eredményét fölfelé, úgy mint lefelé egyaránt biztossítsák.

Lits Gyula ezután még egyszer fölteszi a kérdést, majd kimondja az értekezlet határozatát, hogy a *Dunántúli képviselők állandó bizottságává* alakul; a szükségeshez képest gyűléseket tart és fölírta a főispánt s az alispánt, hogy a bizottságot szíves támogatásban részesítsék.

Fiáth Pál báró főispán: Fölteszi minden

főispánról és alispánról, hogy az értekezlet határozatához hozzájárul és mindenben segítségére lesz. (Eljenzés.)

Rövid vita után az elnök kimondja, hogy a bizottság székhelye egyelőre *Székesfejérvár* lesz. Az országgyűlés megnyitásával azonban állandóan Budapesten tartják üléseiket.

Következett az elnök és a jegyzők megválasztása. Miután Fiáth báró a neki fölajánlott tisztelet nem volt hajlandó elfogadni, *Lits Gyula* egyhangul választott meg a bizottság elnökévé. Jegyzők lettek: *Major Ferenc dr. és Kalocsay Alán.*

Majd áttért a bizottság a szükséges intézkedésekre és abban állapodott meg miszerint fölír a kormányhoz, hogy:

1. Ott, a hol a kár 50%-ot tesz ki, az adó teljesen elengedtessek; a hol pedig 100%-a kár, ott ezenkívül a gazdák *ingyen* vetőmagot kapjanak.

2. Az adófizetésre általában a jövő év őszéig adjon a kormány halasztást.

3. A kölcsön vetőmagnak visszafizetési határidejéül szintén a jövő évi október hava állapíttassék meg. A gabona, illetve a vetőmag után kamatot nem fizetnek s ha az ár időközben emelkedne, az esetben a most meghatározandó áron, ha pedig akkor a gabona olcsóbb lenne, akkor a folyó árban törtenék a visszafizetés. Azonkívül a gazdák a szükséghez képest kamat nélküli kölcsönben részesüljenek.

A társadalmi akcióra vonatkozólag határozatot, hogy fölülőstást intéznek a humánus egyesületekhez, a sajtóhoz és a sujtott vidéken lakó förendihazi tagokhoz.

Kalocsay Alán fölőstálása oda irányul, miszerint az országgyűlés figyelmé felhívassék, hogy a képviselők saját erejükből is igyekezzenek minden kitelhetőt elkövetni a nyomor enyhítésére s ök maguk is járuljanak hozzá adományokkal.

(Ez bizony szép és nemes gondolat. Ha a képviselő urak mindegyike csak a nyári szünetére eső napidíját adná oda a szűkölködőknek, ez által is sok könnyet letörölnének.)

A bizottság a kormányhoz és a társadalomhoz intézendő fölirat, illetve fölőstás meg-
szővegezésével az ujonnan választott jegyzőket bizta meg.

Élnök kimondja, hogy a kormányhoz intézendő föliratot folyó hó 25-én testületileg fogják a miniszterelnöknek átnyújtani.

A fölmerülő költségeket közösen fűdezik. *Molnár János* apát indítványára a bizottság a főispánnak és az alispánnak a szíves vendéglátásért jegyzőkönyvi köszönetet szavazott. Majd a jegyzőkönyv hitelesítésére *Fiáth Pál* báró és *Meszlényi Pál* kérétek föl s ezzel az ülés 1/21 órákor véget ért.

POLITIKAI HIREK.

— **Magyar katolikusok ünnepe.** Közel járunk már a század végéhez s a magyar katolikusok jelentős és sokat mondó ünneppel fogják átlépni a XX. század küszöbét. A Budapesti Katolikus Kör 1900-ra, Szent István király koronázása napjára országos nagy *nemzeti sarándoklást* tervez a szent jobbhöz s ezzel ünnepelné meg a katolikus magyar egyház fönnállásának kilencszázéves jubileumát. E végből a kör elölőstásága *Vassary* Kolos bíboros érsek, hercegprímáshoz fordult, részesítse támogatásban az ünnepe rendezését s a hercegprímás hosszabb levélben értesítette *Pintér Kálmán* kegyesrendi tanárt, a kör elnökét, hogy a kérelmet teljesíti.

— **Lelkesült viszhangozt keltek** lelkemben is a kat. kör ama nemes törekvései — így szól a levél a többek között — a melyekkel a jelzett kilencszázados elfordulott első szent királyunk dícsőítésére, egyik legdrágább nemzeti kincsünknek a szent jobbnak különös tiszteletre és a szívek mélyén élő legmelegebb érzelmek olynemű fölőstására igyekszik fölhasználni, hogy hathatos tápot nyújtson az *igazi vallásosság és őszinte hasaszeretlet* amaz érényeknek, a melyek nemzetünk viszontagságok múltjának vigaszt képezték és boldog jövőjének egyedüli zálogaiul tekinthetők. Meleg elismeré-

semet nyilvánítom ennél fogva, a t. kat. kör eme kezdeményezése iránt és fölkerem fötisztelendőségét, sziveskedjék az érintett terv megvalósításának módozatait megállapítani és azokat majdan tudomásomra hozni. A mily mértékben méltánylom a t. kat. kör e nemes szándékát, épp oly készséggel fogok keresztülvitélhez hozzájárulni. E biztosítás mellett forrón kívánom, hogy a lelkes törekvéseket fényes siker koronázza. *Vassary* Kolos bíboros hercegprímás.

— **A kiegyezés és a két kormány.** Báró Bánffy Dezső miniszterelnök ő felsége személye körüli miniszeri minőségben tegnap visszaérkezett Budapestre. Az a feltevésük, hogy csak inkognitó a felség személye körüli miniszerium ügyeiben való utazás, a körülményekkel teljesen igazolva van. Báró Bánffy Dezső miniszterelnök értekezett gróf Thun Ferenc osztrák miniszterelnökkel s ez a tanácskozás bizonyosan nem a felség személye körüli miniszeriumba most kinevezett segédfogalmazó felesketése körül forgott. Az az információk is megerősül, hogy a két kormány között érintkezés folyik a 14-ik §. alkotmányos értékek megállapítása körül. Az osztrák többség táborában már vitatják, hogy a 14-ik §. teljesen alkotmányos, a német kisebbség hallgatással fogadja ezt a magyarizációt, a mi sokat jelent. Báró Bánffy Dezső miniszterelnököt kötvén parlamenti nyilatkozata, a mely a 14 ik §-t egyszer és mindenkorra kizárta az alkotmányos szertárból, szintén hallgat. Lapjai szintén hallgatnak, a mi arra mutat, hogy a kritikus helyzetben nincs újabb véleménye sem a szabadelvű pártnak, sem a miniszterelnöknek, a kit különben lekötött a parlament előtt tett ünnepélyes kijelentése.

UJDONSÁGOK.

— **Az irgalmas nővérek** ez idei 8 napi lelkigyakorlataikat ma, szent Vincze napján fejezték be *Rosty Kálmán* Jézus társasági atya a kitűnő egyházi költő vezetés alatt. — Ugyancsak a szent Vinczéről nevezett irgalmas nővérek szatmári congregatiójának vezetése alatt álló alesuthi intézet vezetőségében változás történt, a mennyiben az eddigi főnökön át helyettesítve, helyébe a székesfejérvári származású *Markovics* Gizella nővér neveztetett ki. — Továbbá ugyanazon congregatióának a Meszlényi Gyula szatmári püspök által alapított velencei intézeténél *Reményi Celesztin* nővér elhalálása következtében üresedésbe jött főnökön tisztelet Szentgály Tarzilla nővér fogja betölteni.

— **Prímeczia.** *Vencz* Antal új misés-pap mult vasárnap d. e. fél tíz órákor mutatta be a Mindenhatóknak első szent mise-áldoztatát *Mányon, Gózon* Gyula esperes plebános manductorsága mellett. A templom zsúfolásig megtelt a nagyszámú hívek sokaságától, úgy annyira, hogy a szomszédos községekből beözönlött vidékiek a templom ajtón kívül rekedve hallgatták *Vencz* Antal első szent miséjét. Az új misés papot nagyszámú hívők élén tizenkét fehérbe öltözött leány kísérete a templomba, akik bárszony párnán remek myrtus koszorut vittek. A magyar szónoklatot a templom szószékén *Szörödy* Gyula székesfehérvári felsővárosi káplán, a németet pedig *Schneider* János mányi plebános mondotta. Az áldás-osztás délutáni fél három órákor ért véget, úgy, hogy az új misés pap azonnal a délutáni vesperát is megtartotta. Ennek végeztével nagy lakoma volt a szülői háznál, melyen mintegy százhuszan vettek részt. *Gózon* Gyula esperes plebános remek felköszöntöt mondott a megyés püspökre; a szülőkre és az új misés-papra mondott felköszöntője pedig könnyekig meghatotta a jelen-
váltakat.

— **A Jégkár-bizottság ülése.** A jégkár-bizottság f. hó 17-én d. e. 10 órakor Havranek József polgármester elnöklété alatt ülést tartott. Jelen voltak: *Recl István* főkapitány, *Tóth István* főjegyző, *Mohai Lajos* főszámvéve, *Fittler Béla* főügyész, *dr. Fanta Adolf*, *Szabó György Lasits István*, *Pénzes Imre*, *Tóth Aladár*, ifj. *Fister János*, *Fekete József* és *Berregi József* bizottsági tagok. Havranek József polgármester fölhozza, hogy a jégverés következtében a jövő hónapban már a legjobb munkások sem fognak munkát kapni, mert a szőlőgazdák a negyedik munkát nem akarják végeztetni, a bujtás pedig teljesen elmarad. Ilyen körülmények közt a hatóságnak kell gondoskodni arról, hogy a munkások valamit foglalkozást kapjanak s így megélhetésük biztosítva legyen. Első sorban szóba hozott a *Nagy Ignác* által építendő villamos vasút, mely most már a megvalósulás felé közeledik. Szorgalmazni kell a szerződés mielőbb való megkötését, hogy a munkásnép egy része az ősszel kezdődő munkálatoknál állandó alkalmazást találjon. Ez annyival is kívánatosabb volna, mert a város részéről semmi áldozatot nem igényel. Továbbá a sár-utca és a palotai-utca között tervezett összekötő-ut kiépítésénél is sokan jutnak munkához. Ugy szintén a külvárosi föld-utakat is műntakák fogják kiépíteni; azért a város egyik köbányáját a bérlőtől átveszik, hogy az ottani anyagot e célra felhasználhassák. — Fölemeltetett még, hogy az itt való mezőgazdaság főterméke, az árpa teljesen megsemmisült, tehát nem csupán őszi, hanem árpa vetőmagról is kell gondoskodni. Ezért ismét a kormányhoz fordulnak s hogy a bizottság a szükséges mennyiség felől idején tájékozva legyen, kimondatott, hogy a kiknek árpa vetőmagra lesz szükségük, azok *Tamási Gyula* gazdasági tanácsosnál anguszttal 30-ig bezárólag jelentkezzenek. A mag árát a miniszterium fogja megállapítani. Az erre vonatkozó határozat különben dobszóval és falragaszok útján is ki lesz hirdetve.

— **Az új hid a Margitszigetre.** A Margitszigetet a Margithid által összekötő hid kérdését, mint a Pol. Ert. jelenti, végleg eldöntötték, a mennyiben József kir. herczegnek, illetve Libits jóságkormányzónak Lukács pénzügyminiszterrel ez ügyben hosszabb idő óta folytatott tárgyalásai eredménytelenül végződtek s az új hid építésére vonatkozó szerződést mindkét fél aláírta. E szerződés értelmében az új hid költségét, melyet közel félmillió forintban állapítottak meg, részben a kincstár, részben József kir. herczeg fedezi, a ki a hidépítés költségéhez tetemes összeggel járul hozzá. A kincstár és József kir. herczeg közt így létrejött szerződés még az illetékes fórumokon keresztül megy. az új hid építését már ebben az esztendőben megkezdik. Az új hidon gyalog és kocsijáró is lesz s a Margithid közepéről az alsó Margitsziget végéig fog terjedni.

— **Fölvétel az árvaházba.** Az árvaházi igazgató-tanács tegnap délelőtti ülést tartott. Tíz növendék — 7 fiú és 3 leány — kiknek már mindegyike betöltötte a 12 esztendőt, elbocsájtattak és ezek helyébe elsősorban a város által tartásra kiadott gyermekekből, részben pedig a szegénységüket kellőleg igazolt árvákból ugyanannyit fölvettek. Névszerint: *Nagy Géza*, *Szüks Károly*, *Spráncz Ferencz* és *Alajos*, *Simon Imre*, *Juhász Ferencz*, *Janny János*, *Juhász Erzsébet*, *Hurbán Kornélia* és *Molnár Cecília* lettek az árvaház új növendékei.

— **Álnok vendéglátó.** *Teiger Lajos moóri* kosaras mester e hó 12-én este a palotai vásárról igyekezett hazafelé. Csúf, szeles idő volt, az eső is lóggóban volt, hát utközben alkalmas éjjeli szállás után nézett s e végből betért az inotai mészegető telep környékén lakó *Nyárády Márton* erdőőr viskójába. Az erdőőr szívesen fogadta a kosarast, a ki csak-

hamar előszedte a tarisznyájában lappangó jó-féle vásári cigánypecsenyét és az erdőőr familiát pompásan megvendégelte. Teiger a körülményekhez képest jól töltötte az éjszakát s reggel vígan indult hazafelé. Otthon azonban észrevette, hogy megmaradt kosárkészletét gyöngédtelen kezek alaposan megdörmölték. Azonnal jelentést tett a csendőrségnél s a nyomozás kiderítette, hogy a kosarakat *Nyárády uram* emelte le a kocsiról, míg a viskó mélyén kosarasunk édesen szunyadozott. A kerület, ki az így szerzett portékát mélyen lezállított áron bocsájtotta forgalomba, följelentették a székesfejvári törvényszéknél.

— **Közigazgatási bejárás.** A kereskedelemügyi miniszter a bicskei állomás kibővítését elrendelte. A vasút közigazgatási bejárása e hó 25-én fog megtartatni.

— **Nyári mulatság.** A helybeli katolikus legény-egylet folyó hó 17-én házalapja javára sikerült táncmulatságot rendezett a *Polgári Lovöldő-ben*. A bejáratnál diszes transparent várta a közönséget ezen fölirattal: *Isten áldja a tisztes ipart!* A bejáró lampiomokkal jól szépen feldíszítve. A mulatság — melyen mindvégig zamatos jövedel uralkodott — a házalapra szépen jövedelmezett. A négyeseket 50 pár táncolt. Ez alkalmából felülhizetni kegyeskedtek: *Ozv. Felmayer Károlyné*, *Havranek Lajos 2-2 trt.*, *Szabó Pálné*, *özv. Ferstner Józsefné*, *Langer Jánosné*, *báró Fiáth Pál*, *Glász Károly*, *N. J.*, *Huszár Károly*, *Kuti Márton*, *Tomann Antal*, *N. N.*, *Szabórics Jenő*, *Szabady József*, *Fekete Pálné*, *dr. Lauschmann Gyula*, *Tamás Vilmos*, *Madaras Lipót*, *Kéri Ferencz*, *Kiss Arisztid*, *Gáncs Pál 1-1 trt.* *Havranek Antal*, *2 trt.*, *Chay Antal*, *Montskó Ferencz*, *Sch. A. Peck Gyula*, *N. N.*, *Giffing Ede 50-50 krt.*, *Nagy Lajos 80 krt.* A helyszínen pedig: *Tógl Gyula 1 trt 40 krt.*, *Laticus György 1 trt 40 krt.*, *Fok Márton 1 trt.*, *N. N. 80 krt.*, *Gáncs Pál*, *Dorner János*, *Tomann Antal 50-50 krt.*, *Zombai János 1 trt.*, *Konezovics N.*, *Csáder N.*, *Jáborszki Ferencz*, *Tomann József*, *Tomann Imre 40-40 krt.*, *Juhász Péter*, *Balassa János*, *N. N.*, *Móna János*, *Kász Antal 30-30 krt.*, *Borbély Béla*, *Kis György*, *Koch Lajos*, *Zilahi Gyula 20-20 krt.*, *Ember Istvánné 10 krt.* Ugy a t. felülhizetők, valamint mindazok, kik táncrendezés, szallagok elkészítése és más rendezői teendőkben fáradozni s az egylet érdeket előmozdítani sziveskedtek, fogadják a rendezőség mély köszönetét.

— **Az uhlánus ezred lögyakorlatai** nem f. hó 30-án, mint az előbb jeleztetett, hanem augusztus 1-én fognak megtartatni.

— **Máder áldozata.** A szerencsétlen megtévedt ifj. *Máder* Ferencz ügyében érdekes és reá nézve rendkívül kedvező fordulat állott be. *Bota János* rendőr-ellenőr ugyanis, a kit *Máder* június 12-én meglőtt a negyedik kerületi kapitányságon, hetekig küzdött a halállal, végre is erős természete győzött s a mult héten jobbra fordult az állapota. Fejéből kivehették a golyót, de a hasában levő ölmot nem távolíthatták el. Szombaton *Bota* annyira jól érezte magát, hogy elbocsájtották a kórházból. A főkapitány hat-heti szabadságot adott *Botának*, a mely idő alatt remélhetőleg teljesen helyreáll egészsége, a mi *Máderre* is igen szerencsés fordulat.

— **Baleset.** *Singer* Ignácz sörpince-utcai kereskedő tegnap reggel 8 és 9 óra között a buzapiacson kocsiázott. Hajts közben valahogy erősen közibe suhintott az egyesnek s a megremült ló vad vágatással száguldott a most épült csatorna boltozat felé. Itt valami akadályba ütközött a kocszi és *Singer* kirepült belőle a szilárd anyaföldre, még pedig oly szerencsétlenül, hogy lábát csonttörést szenvedett.

— **Rendőrségi krónika.** *Majer* Mihály jarcár-utca 6. sz. a lakos engedély nélkül és szabályszerűtlen építkezésért 6 trt pénzbüntetésre ítéltetett; azonkívül köteleztetett az általa építetett istállóknak lebontás terhére alatt leendő átalakítására. — *Szezonhír.* *Kalmár* István csalai béres *Zaka Pál* székesfejvári-lakos földjéről uborkát és egyéb zöldséget lopott. A kiváló színérzékkel bíró gatyás gourmand-t szezon czikk sikkasztás miatt följelentették a szolgabírósnak.

— **Uj vándortanárok.** A fölmivélségi miniszter a mezőgazdasági szakismeretek terjesztése érdekében egyes gazdasági szakmákra gazdasági vándor szaktanárokat nevezett ki és felkérte a megyék alispánjait, hogy az általa kiküldött szaktanárokat működésükben hatóságosan támogassák. A miniszter újabb a következőket nevezte ki: a tejjgazdaságra *Cseglédy* Tivadart *Kaposvár*; — a szövetkezetre *Abonyi* Károlyt *Nyiregyháza*; — a komlótermelésre *Cséser* Lajost *Szegesvár* — és a lentermelési szakra *Füredy* Lajost *Liptó sat.* *Miklós* szék-helylyel.

— **Ítélet.** A budapesti büntető törvényszék *Ruff* Ferencz moóri illetőségű napszámot lopás miatt 7 hónapi börtönrre ítélte.

— **Léprekerült jómádár.** Ne tessék a czimen megütözni, ezuttal nem holmi leleplezésekről van szó, csupán egy tolvajkörökben előnyösen ismert ifju elfogatásáról adunk hírt. A mult nyáron történt, hogy *Müller* Lajos gözmalom-utcai lakost kirabolták s a tettesek közül ketőt még melegeben sikerült elfogni, de a füzinkos *Németh* Károly szerencsés elmenekült és az elragadott tárgyakat is magával vitte. Habozás nélkül *Budapestnek* vette útját és ott a hivatásos tolvajok diszes kompániájában megismerkedett valami *Drozdik* István nevű vele egyidős ifjuval, a kinek keresztlevelet a köbányai plébánián kiváltotta s erre a névre a IX. kerületi kapitányságnál cselédkönyvet váltott magának. Így sikerült egy darabig megőrizni az inkognatáját, de a minap a csendőrök elfogták és bekisérték székesfejvárra. *Németh* Károly alias *Drozdik* István itt töredelmesen beismerte a gözmalom-utcai rablást, nemkülönben egy ugyanazidőben elkövetett nagyobb szabású hasonló manőverét is. Átadták a kir. ügyészségnek.

— **Megint a cigányok.** Ezek a hazátlan csavargók eléggé gondoskodnak arról, hogy valamiképpen ki ne vesszen a dunántúli híres betyárromantikája. Pénzüik mindig van elég, több mint a keserves munkája után élő szegény embernek, s annak eredetét aligha tudnák megnyugtatóan igazolni. Most ismét egy cigány bravour hírt kapjuk *Alesuthról*. Tegnap virradóra *Erbeszkoru* János felszuthi gazdtól két szép lovat loptak el s ugyanezidőben tiúnt el *Blau* József új vasas kocsija s a *Kósa* János portáján kiakasztva volt két löszerszár. A nyomozás kiderítette, hogy a tettesek kóbor cigányok voltak, kik az így összeállított alkalmatossággal Mór felé menekültek. A csendőrség már nyomukban van.

INNEN-ONNAN.

A képviselő képzettsége.

A dunántúli képviselők vasárnap értekezletén történt, hogy *Majer* Ferencz dr. azon indítványa ellen, hogy a többi, jég által nem sújtott vármegyék segítségével is kéressék ki, *Óváry* Ferencz az összes jogtudományok tudora s jelenleg a nagy-vázsonyi kerület orsz. képviselője azzal érvelt, hogy ez nem vezetne sikerre, miután *69 vármegyét* sújtott a jég, hát a többi vármegye nem tudna eleget tenni a sújtott megyék mindenikének. *Molnár* apát akkor, az értekezlet nagy derűsége között, kikörgölgatta a felszólaló jeles képviselőt, hogy 69 vármegye nincs is. Azóta azonban mindenféle kacznak azon a nagy politikai tudáson, a melylyel *Óváry* Ferencz az ország sorsát elősegíti. Mert hát a negyedik elemiben is elbuktnak azt a nebulót, a ki Magyarországon százon felül tudja a megyék számát. Sok szó esik arról is, hogy ilyen hiányos képzettség mellett hogyan lehet valaki képviselő s ha azzá lesz, hogyan van bátorsága felszólalni.

Lapunknak egy a szabadelvű párthoz közel álló barátja (mert van ám nekünk ilyen is!) most bizalmasan közli velünk, hogy *Podmaniczky* Frigyes br. a szabadelvű párt elnöke miképen szökte fölvetel előtt examínálni a kormánypartíi jelölteket, megállapítva, képesek lesznek-e megfelelni fontos hivatásuknak. Hogy a leleplezés még érdekesebb legyen lapunknak ez a barátja éppen az *Óváry* Ferencz dr. felvételéről szóló jegyzőkönyv másolatát küldötte be, a melyből megtudjuk a kérdéseket és a feleleteket is.

A felvétel így történt:

Podmaniczky: Mondja nekem Dr. Ováry, hol fekszik Magyarország?

Ováry: A földön!

Podmaniczky: Nagyon helyes! — Mióta áll fenn Magyarország?

Ováry: Mióta a magyarok elfoglalták.

P. Kitünő! — Hát azt megtudná-e mondani jelölt ur, ki foglalta el Magyarországot?

Ováry: (gondolkozik). Azt hiszem egy magyar ember.

P. (tapsol örömben). Nagyszerű! — Hát azt megtudná mondani, hogy milyen kormányforma alatt élünk ma Magyarországon?

Ováry (lelkesen). Mameluk kormány forma alatt.

P. (éljenez). Kitünő, nagyszerű! Földrajz, történelem, politika kis újjában van! — Most lássuk jelöltet, mit tud a pénzügyi tanból. — Mit tart a választóról?

Ováry. Hogy azt nem jó zsirálni!

P. (Kijavítva). Kivéven akkor, ha a pártnak egyik-másik oszlopos tagja kéri fel reá. — Mit tart a vasutakról?

Ováry. Azok a mamelukok kiapadhatlan forrásai.

P. Helyes! — Hát a turóscsuszáról mi a véleménye?

Ováry. Hogy az tejföllel és töpörtyűvel jó!

P. (csattant a nyelvével). Kitünő! — A ferblit hogyan játsza?

Ováry: Sánta nélkül.

P. Kitünő! — Vadászni szokott-e?

Ováry: Igen!

P. Nagyszerű! — És mit szokott lőni?

Ováry: Bakot!

P. Pompás! — Hát végül azt megtudná-e a jelölt mondani, hogy mi a kormánypárti képviselő kötelessége?

Ováry: Hogy szavazzon mindég a kormánnyal!

Podmaniczky és a vizsgáló bizottság tagjai éljeneznek és tapsolnak, megveregetik a jelölt vállát s megválasztatják Nagy-Vázsonyban képviselőnek.

Dsinn.

KÜLÖNFÉLE.

□ **Miért járnak rosszul a női zseborák?**

Köztudomású, hogy a női zseborák nem a legpontosabban járnak. Valamennyi órás is megesküszik erre, ha éppen szükséges, de ők sem kutatják ennek okát, pedig akárhányszor megessett már, hogy ha ilyen női zseborát férfi viselt, az egészen kitünően teljesítette időmérő hivatását. A női zseborák megbízhatlansága tehát elsősorban onnan ered, hogy a nők sohasem bíznak olyan pontosan órájukkal, mint a férfiak. Ezek rendes időben szokták az órát felhuzni, a nők többnyire csak akkor, ha éppen eszükbe jut. A férfiak napról-napra hordják az órát s napi teendőiket ahhoz igazítják, a nők csak időlegesen viselik s akkor se igen szorulnak a pontos idő meghatározására. És végül azt se feledjük megkérdezni: hol és miként hordják a nők zseborájukat? Az egyik karpereczére függesztik, itt napnál is világosabb, hogy az óra alaposan ide-oda ütődik; a másik szük övébe rejtik, hol az óramű néha csaknem összepréselődik. A kik keblükbe rejtik, vagy a külön e czélra készített óra-zsebbe; azok is gyakran ugyancsak megrángatják a piczi jószágot, míg rejtkehelyéből előkerül. Ne is csodáljuk tehát, hogy a nők zseborája inkább csak cseccbecsének, mint időmérőnek való.

□ **Darázs a pókhálóban.** A pókok rendszerint csak apróbb légy és szunyogfajtákkal táplálkoznak, de megessik olykor, hogy a pók egy-egy nagyobb rovarra is ráveti magát, ha az véletlenül hálójába akad. Borington nemrég egy nagy darazsat vett észre a pókhálóban, mely kétségbeesetten vergődött és, már csaknem kiszabadult, a mikor a pók közeledt feléje és egy szállat dobott áldozatára, mely annak lábait lassó módjára hurkolta körül. Egy másik ép oly ügyesen irányzott szál a darázs fejét fonta körül, mire a pók a vergődő állat körül kezdett forgolódni és szálalával a szó szoros értelmében begubózta. Mikor a pók végre teljesen bebizonyosodott, hogy a darázs nem él, hozzálátott, hogy a kövér falatot elköltsé.

□ **Tengeri ütközetek száz év óta.** A spanyol-amerikai tengeri csaták alkalmából nem lesz érdektelen a legutóbbi 100 évben lefolyt tengeri csatákat áttekinteni. Az abukiri tengeri ütközetben, mely 1798. augusztus 1-2-án angolok és francziák közt folyt le, 16 angol és 17 franczia hajó állott egymással szemben. Az angol flottát Nelson vezényelte. Brucys franczia tengernagy csesett, kilencz franczia hajót az angolok elfogtak, a személyzet fele meghalt vagy megsebesült. Az angolok 900 embert vesztek. A csata 17 óra hosszáig tartott. Sokkal impozansabb volt az angolok győzelme 1785. október 21-én Trafalgnárnál. Ez a győzelem ugyan a híres Nelson admirális életébe került, de a francziák 33 hajójukból 23-at és 7000 embert vesztek. Az angolok 2500 embert vesztek, de 27 hajójuk közül egy sem sérült meg. Ez a nagyszerű csata 4 óra alatt dőlt el. A navarini tengeri csata 1827. október 20-én a török egyiptomi flotta Szédánja volt. Pedig ez a flotta 82 hajóból állt, melyeknek egy harmadát a csupán 20 hajóból álló szövetséges angol-francia-orosz flotta összelötte vagy a leegőbe röpítette. Hatezer török katona esett el ebben az ütközetben.

□ **A telefon föltalálója.** Elisha Gray, az ismert fizikus, kinek legnagyobb része van a telefon föltalásában, nagy szükségbe jutott. Gray sohasem értett a takarékosasághoz; a mikor pár év előtt 250 ezer frankot kapott egy találmányáért, családját azonban Európába küldte, hol ennek nem volt jobb dolga, minthogy drága festményeket és szobrokat gyűjtsön. Ebből lett a baj: Gray, a ki most 93 éves, nagy pénzzavarba jutott. A Rev. Scientific, mely ezt a hírt közli, megjegyzi, hogy az Egyesült-Államokban és másfelé van elég gazdag társaság, mely szerencsét a telefontnak köszönheti s ezeknek a kötelessége, hogy föltalálóját a nyomortól megmenték.

NYILT-TÉR.*

!Olcsó pénz!

Törlesztéses jelzalog kölcsön

1000 frttól fölfelé

4 1/2% kamat mellett

kapható

FÖLDBIRTOKRA + + +

és

+ + + **székesfehérvári**

HÁZAKRA is. + + +

A kölcsön összeg kifizetése nem jelzalog papirokban, hanem

készpénzben

történik.

Bővebb felvilágosítást ad a szerkesztőség.

4-

* E rovatban közöltékért teletelőséget nem vállal a szerkesztőség.

KÖZGAZDASÁG.

A jégverések utóbajai.

Az idej gazdasági történelemben — páratlanul álló nagy jégverések oly kérdést vetettek felszínre, melynek megoldása az 1898-iki munkástörvény keretében okvetlenül szükséges. Ma, törvény hiányában egyik járási főszolgabíró így, a másik amugy ítélt ezen kérdésben a szerint, a mint éppen egyéni meggyőződése su-

galja neki, már pedig ez egy jogállamban nem megengedhető állapot; mert ha egyik-másik tisztviselő tapintatosan és mindkét fél megelégedésére intézi is el a dolgot, lehet igen sok eset, a midőn különféle körülmények közbejártásza folytán nem megy az oly simán és egyik vagy másik fél károsodásával jár.

A kérdés, amely eldöntésre vár, a következő: az idej jégverés számtalan helyen száz százalékos kárt okozott, amely esetben a biztosító társaságok azon szokást követik, hogy aratási és cséplési költség címén 15 százalékot levonnak a kárterítési összegből; a munkaadó ezen címen tehát egy ízben már megfizeti a fenti költségeket. Ekkor azonban előáll a fel-fogadott arató és — szerintem jogosan — követeli, hogy az ő kikötött munkadíja akár természetben, akár pénzben kiadások, ami nagyon természetes is; mert ezen szegény emberek eltekintve az aratás fejében már előlegesen teljesített munkáktól, lekötötték magukat azon egész időszakra, amelyben nekik téli élelmüket kell megkeresniük és a mit pótolni más uton már nem lehet.

Sok esetben a munkaadó — miután aratnivalót a jég tényleg nem hagyott — megtagadta az aratási és cséplési munkadíjak másodszeri kiadását; mert hisz ezt egy soron már a biztosító társaság levonta tőle. Így került az ügy a főszolgabíró elé, aki — ha különben nem sikerült volna a békés egyeztetés — egyszerűen elmarasztalta a munkaadót a kikötött munkabérek kiadására.

Azt hiszem, hogy az ilyen bíró a ki így ítélt, nemcsak a humanitás, de a jog szempontjából is helyesen cselekedett. Jogos-e azonban, hogy a munkaadó kötelezettség meg nem történt munkák kétszeri díjazására különösen olyan esetekben, a midőn kára úgy sem térül meg teljesen? Viszont lehet-e a biztosító társaságokat kárhóztatni, ha a kárterítési összegből levonják a munkadíjakat, melyeket a munkaadónak, ha a jégverés be nem következik, úgy is ki kellett volna szolgáltatni a munkások részére?

Ha nem tudnám, hogy a biztosító társaságok jégosztályának évi mérlege folytonos veszteséggel zárul, úgy azt mondanám, hogy változtassák meg szabályzataikat és tekintsenek el a 15% munkadíjnak a kártalanítás összegéből való levonásától; de a fenti körülmény folytán úgy is evidens, hogy ezzel sem nyernék semmit, miután ez esetben viszont a biztosítási díjakat kellene felemelniük. Így azután nagyon nehéz a fentebb szelöztetett kérdés megoldása.

A jégbiztosításra általában el lehet mondani, hogy a mai alakjában nem sokáig tartható fent. Az eredménynyel egyik fél sincsen megelégedve.

A biztosítás nem lévén általános, a biztosító társaságok túl nagy rizikót viselnek és gyakran aránytalanul nagy kárt szenvednek, miért is kénytelenek nagy díjakat szedni, ezen körülmény viszont és az ügynököknek ebből folyó tulkapasai elriasztják különösen a kisgazdát a biztosítástól ugyanmilyira, hogy ismerék 100 százalékgig elvert községet, a melynek csak két intelligens birtokosa volt az idén biztosítva. Kérdésemre, hogy miért nem biztosítanak? azon választ nyertem, hogy a soknemű adó mellett erre nincsen pénzök; de viszont úgy is hiába biztosítanak; mert a kárbecslők különféle címeken úgy is annyi levonást tesznek, hogy végeredményben alig kapnak valamit.

Hogy a fenti állításban sok igazság van, az leginkább kitünt az idén, amikor egyes törvényhatóságok sürgősen felírtak a kereskedelmi miniszterhez, hogy valami uton-módon vessen véget a kárbecslők tulkapasainak. Egész vidékek lakossága jajdult fel, amidőn látták, hogy tényleg kárunknak alig felével kínálta meg egy-egy ügynök. A kisgazda tehetetlenül áll ezen üzelmekkel szemben, földje kicsi, kára nem oly nagy, hogy az egy bekéltető vagy másnemű bírói eljárás költségeit megbirná és így bár zugalódva, kénytelen belenyugodni a ránezve nagyon káros lebonolyításba.

Ez azon körülmény, mely leginkább megnehezíti a kisgazdának a biztosítást és ha jövője felett aggódva mégis belemért és mel-

tánytalan becsléssel káranak remélt megtérítésétől elíteltett, ugy azt jövőben nagyon nehéz a biztosításra rávenni. Ha azután egy ily jégverés következik, mint a folyó évi, akkor az amugy is eladósodott kisgazda rohamlépésekben halad a végpusztulás felé.

Addig is, míg az egyetlen czélhoz vezető kötelező állami jégbiztosítás ideje megjönne, a kormánynak kellene valami uton módon gondoskodni arról, hogy nagyobb terjedelmű jégverés esetén a kárbecsléseket saját közgeivel ellenőriztesse és ha ezen közgek csakugyan visszaélésekről győződnek meg, ugy joguk volna egy-egy egész községre nézve együttes teherviselés mellett bíró szemlét kérni vagy elrendelni. En azt hiszem, ezen ellenőrzéssel megbízhatók volnának egyelőre az állami szülő és állattenyésztési felügyelők, akiknek elfoglaltsága minden esetben enged annyit, hogy a rövid tartamra szorított jégverések felbecslését saját kerületeikben ellenőrizhették. Szükség esetén pedig a jégmentes kerület felügyelője segídekezhetne a szomszédjának.

Ezen intézkedés keresztülvitele mellett talán ismét visszatérne a kisgazdába a biztosítás iránti bizalom és sok kisember volna a tönkrejutástól megmentve.

Egy másik nem kevésbé érdekes kérdés is merült föl a jégverések nyomában, mely ugyan nem egészen új keletű, de a mely sajátosságánál fogva mégis érdemes a szellőztetésre.

A mai birtokbérletek legnagyobb része ugy köttetik, hogy a szerződés értelmében a birtokos fizeti az adót, ez által biztosítván magát az adónak pontos törlesztése iránt. Rendszerint az is benne van a szerződésben, hogy a bérlő semmiféle elemi csapás esetén sem tarthat számat bérleengedésre. Így beállhat azon eset, hogy bármily nagy jégverés vagy rovarkár esetén sem nyerhet egyik fél sem adóleengedést. A bérlő kára a biztosítás folytán megtérül, a birtokos pedig megkapja az egész bérleti összeget, tehát látszólagosan egyik fél sem szenvedett oly kárt, amelynek folytán adóleengedésre igényt tarthatna. Ez az okoskodás első pillanatra helyesnek látszik, közelebről tekintve azonban mégis nagyon sántít, mert evidens dolog, hogy a földbirtokos betudja azt a bérlőnek, ha az adót ő fizeti, vagyis mondjuk ezen esetben 8 forint évi bért köt ki magának holdankint, amíg ha a bérlő fizeti az adót, megelégszik 6-650 forint bérösszeggel; az adót tehát — habár névleg nem is — tényleg mindig a bérlő fizeti és így jog és méltányosság szerint mindenkor a bérlőt illetné meg az adóengedély, annak inkább is, mert jól tudjuk, hogy a legkulánssabb kártérítés esetén sem térül meg a biztosítottnak teljes kára.

Hasonló esetekben a pénzügyigazgatóságok így járnak el és a legtöbb esetben a közgazgatási bizottságok is magukéva teszik ezen felfogást, holott a törvénynek csak az lehet intenciója, hogy mindenkinek egyenlő mértékkel mérjen és egy birtokot azért, mert a szerződő felek között annak bérletét illetőleg olyan, a milyen jogviszonylat áll fenn, az adóleengedés kedvezményétől el ne íssön. Mert tény, hogy általános jégverés esetén azon birtok jövedelme nem hozott, tehát nem is lehet adófizető objektum.

+ **Állatbetegségek a megyében.** Lépfene: Sárbogárd 1 udvar. Veszettség: Bodajk 1 u., összesen 1 község 1 udvar. Rühkór: Sárkeresztur 1 udvar. Sertésorbáncz: Rákos-Keresztur 18 u. Sertésvész: Aba 8 p., Alap 4 u., Alsóth 12 u., Bieske 1 u., Czece 3 u., Csókakő 18 u., Felsőth 14 udv., Gárdony 1 u., Hercegfalva 6 u., Igar 7 u., Kálóz 3 p., Lovasberény 9 u., Moór 1 udv., N.-Look 1 udv., Polgárdi 4 udv., Pusztá-Egres 1 u., Sárkeresztur 5 udv., Sárosd 19 u., Szabad-Battyán 1 pta., Seregélyes 1 u., Sóskut 20 u., Szt.-Agotha 3 udv., Tárnok 10 u., Veleg 1 u., Zámoly 1 udv., összesen 25 község.

A budapesti gabnatözsde.

— A Fejermegyei Napló» eredeti távirata. —

Budapest, 1898. július 19-én.

Buzát ugy *tegnap*, mint *ma* erősen kínáltak, a malmok azonban a vásárlásban tartózkodók maradtak és innen van, hogy a készleteken *tegnap* 30 40 kerral, *ma* pedig 50—60 kerral olcsóbban lehetett csak tudalni.

A lanyhaság természetesen a határidő üzletre is kibatással volt, ugy, hogy az árak rohamosan — és jelentékenyen csökkentek.

Buza	őszre	8:25—8:30 frt.
Rozs	"	6:45—6:48 frt.
Zab	"	5:50—5:54 frt.
Kukoricza	"	5:20—5:22 frt.
"	1899. júliusra	4:30—4:34 frt.

GYÖR SZ. KIR. VÁROS FELSŐ KERESK. ISKOLÁJA.

A Győr szab. kir város által fenntartott **Felső kereskedelmi iskola** igazgatósága az 1898/9. iskolai évre jelentkező tanulókat f. évi július és szeptember három első napján veszi fel, de előjegyzéseket időközben is elfogad.

A tandíjmentességre igényt formáló tanulók kérvényeiket aug. 20-ig tartoznak beadni.

A Győri felső kereskedelmi iskola, mely végzett növendékeinek az egyévi önkéntesség kedvezményét biztosítatja, jelenen egyenrangú a volt s a ministeri rendelet által egyöntetűen „felső keresk. iskolák”-nak elnevezett, „kereskedelmi akadémiák”-kal és azonos a külföldi keresk. akadémiákkal is.

A tanulóknak tisztességes családotknál, mérsékelt díjazás mellett való elhelyezésére szivesen kezére jár a szülőknek, és bővebb felvilágosítást is kézséggel ad

Győr, 1898. június 10-én.

MATAVOVSZKY BÉLA,
igazgató.

Ajánljuk római katolikus egyéneknek az „UNIO CATHOLICA“

biztosító szövetkezetet
**tűz és jégkárok + + +
+ + elleni biztosításnál.**

**OLCSÓ DIJAK! — JÓ FELTÉTELEK!
Csak róm. katolikusok**
biztosítása fogadtatik el.

Az „UNIO CATHOLICA“ dunántúli felügyelőségének vezetője
NÉMETH ÖDÖN főfelügyelő.

Bővebb felvilágosítással szolgál a szerkesztőség.

ELADÓ HÁZ.

Egy 8—9 évig adómentes 1000 frtot jövedelmező ujonan épült

HÁZ
nagy udvar, kert és kintűnő ivóvizet szolgáltató kuttal, istállóval — szabad kézből jutányos áron

ELADÓ!

Tudakozódhatni Szirkovits G. M. Kossuth-utcai üzletében és a háznál Zöldfa-utca 27. szám alatt.

Hirdetések
felvétetnek kiadóhivatalunkban
jutányos áron.

STEININGER SÁNDOR divat-, vászon- és szőnyeg-üzletében

Székesfejervár, (Pollák czipésszel szemben)

a tavaszi idényre a legdivatosabb női szövetek, női és gyermek felöltők megérkeztek és azok meg-
lepo olcsó áráért adatnak el.

Vászonneműekben szintén nagy választék.

1 vég vas vászon	30 rófös	kitünő minőség	ezelőtt 7 frt 50 kr	most 4 frt — kr.
1 „ kanavász	30	„	7 frt 50 kr	most 3 frt 80 kr.
1 „ Rumburgi	50	„	25 frt — kr	most 8 frt 50 kr.

Kérem a tisztelt közönség szives pártfogását, az elismert szolid és jutányos kiszolgálásról már előre is biztosíthatom.

Tisztelettel

STEININGER SÁNDOR.

Nyomatott Számmér Imrénél, Székesfejervárott.